

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Istuntoasiakirja

LOPULLINEN
A6-0386/2005

1.12.2005

MIETINTÖ

yritysverotuksesta Euroopan unionissa: yhteinen yhtenäistetty yhtiöveropohja
(2005/2120(INI))

Talous- ja raha-asioiden valiokunta

Esittelijä: Pier Luigi Bersani

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
PERUSTELUT	9
ASIAN KÄSITTELY	14

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

yritysverotuksesta Euroopan unionissa: yhteinen yhtenäistetty yhtiöveropohja (2005/2120(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon komission 10.–11. syyskuuta 2004 pidetylle epäviralliselle Ecofin-neuvoston kokoukselle esittelemät epäviralliset asiakirjat, jotka ovat yhteistä yhtenäistettyä yhtiöveropohjaa koskeva asiakirja sekä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin sovellettavaa kotivaltiossa tapahtuvaa verotusta koskeva asiakirja ja jotka julkaistiin 7. heinäkuuta 2004,
- ottaa huomioon Scheveningenissä 10.–11. syyskuuta 2004 pidetyn epävirallisen Ecofin-neuvoston kokouksen,
- ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille ja talous- ja sosiaalikomitealle: Kohti sisämarkkinoita, joilla ei ole veroesteitä – Strategia yhtenäistetyn yhtiöveropohjan luomiseksi yritysten EU:n laajuista toimintaa varten (KOM(2001)0582),
- ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle: Sisämarkkinat ilman yhtiöveroesteitä – saavutuksia, toteuttamisvaiheessa olevia aloitteita ja jäljellä olevia haasteita (KOM(2003)0726),
- ottaa huomioon komission tiedonannon kevään Eurooppa-neuvostolle: Kasvua ja työtä Euroopan tulevaisuuden hyväksi – Uusi alku Lissabonin strategialle (KOM(2005)0024),
- ottaa huomioon komission tiedonannon 12. huhtikuuta 2005 kasvua ja työllisyyttä koskevista yhdennetyistä suuntaviivoista (2005–2008), joihin sisältyy komission suositus jäsenvaltioiden ja yhteisön talouspolitiikkojen laajoista suuntaviivoista ja ehdotus neuvoston päätökseksi jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkojen suuntaviivoista (KOM(2005)0141 – 2005/0057(CNS)),
- ottaa huomioon 14. maaliskuuta 2002 antamansa päätöslauselman komission tiedonannosta neuvostolle, Euroopan parlamentille ja talous- ja sosiaalikomitealle Euroopan unionin veropolitiikasta¹,
- ottaa huomioon 16. joulukuuta 2003 antamansa lainsäädäntöpäätöslauselman ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä annetun direktiivin 90/435/ETY muuttamisesta²,
- ottaa huomioon 10. maaliskuuta 2004 antamansa lainsäädäntöpäätöslauselman ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin sulautumisiin, diffuusioihin, varojensiirtoihin ja osakkeidenvaihtoihin sovellettavasta

¹ EYVL C 47 E, 27.2.2003, s. 591.

² EUVL C 91 E, 15.4.2004, s. 84.

yhteisestä verojärjestelmästä 23. heinäkuuta 1990 annetun direktiivin 90/434/ETY muuttamisesta¹,

- ottaa huomioon 8. lokakuuta 2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2157/2001 eurooppayhtiön (SE) säännöistä²,
 - ottaa huomioon 8. lokakuuta 2001 annetun neuvoston direktiivin 2001/86/EY eurooppayhtiön sääntöjen täydentämisestä henkilöstöedustuksen osalta³,
 - ottaa huomioon Deloitte EU Tax Groupin laatiman tutkimuksen (18. elokuuta 2004), joka koskee mahdollisia kilpailu- ja syrjintäkysymyksiä Euroopan unionin verokonsolidointisääntöjä varten eurooppayhtiön sääntöihin liittyvän pilottihankkeen tapauksessa (Taxud/2003/DE/305),
 - ottaa huomioon komission eurooppalaisen verotustutkimuksen, joka julkaistiin 10. syyskuuta 2004⁴,
 - ottaa huomioon Austrian Institute of Economicsin tekemän ja Euroopan parlamentin sisäasioiden pääosaston talous- ja tiedepolitiikasta vastaavan osaston A tilaaman tutkimuksen (hanke n:o IP/A/ECON/ST/2004-33), joka koskee palveluista sisämarkkinoilla annetun direktiiviehdotuksen vaikutuksia veronkantoon ja verotuloihin Euroopan unionin jäsenvaltioissa,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 45 artiklan,
 - ottaa huomioon talous- ja raha-asioiden valiokunnan mietinnön (A6-0386/2005),
- A. ottaa huomioon, että Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 94 artiklassa määrätään jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä, jotka suoraan vaikuttavat yhteismarkkinoiden toteuttamiseen tai toimintaan,
- B. ottaa huomioon, että maaliskuun 2005 huippukokouksessa Euroopan unioni määritteli esisijaiset keinot Lissabonin strategian elvyttämiseksi tietoon, kilpailukykyyn, kasvuun ja työllisyyteen perustuen,
- C. ottaa huomioon, että sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan yhtiöverotukseen perustuvien esteiden poistaminen on tärkeä tekijä uusien integroitujen suuntaviivojen mukaisessa eurooppalaisten yritysten kilpailukyvyssä,
- D. ottaa huomioon, että taloudellinen yhdentyminen, uudelleenjärjestelyt, rajat ylittävät sulautumat sekä kasvava kansainvälinen kilpailu edellyttävät, että kaikki sisämarkkinoiden toteutumisen ja talouskasvun verotukselliset esteet poistetaan,
- E. ottaa huomioon, että perustaltaan erilaisten verotusjärjestelmien säilyminen aiheuttaa esteitä yritysten valtioiden rajat ylittävälle toiminnalle ja johtaa hallinnolliseen ja

¹ EUVL C 102 E, 28.4.2004, s. 569.

² EYVL L 294, 10.11.2001, s. 1.

³ EYVL L 294, 10.11.2001, s. 22.

⁴ European Tax Survey, valmisteluasiakirja n:o 3/2004.

taloudelliseen tehottomuuteen,

- F. ottaa huomioon, että 25 erilaisen verotusjärjestelmän olemassaolo aiheuttaa sekä kuluja että tehottomuutta eurooppalaisille yrityksille, joilla on rajat ylittävää toimintaa, mutta myös tappioita jäsenvaltioille petosten, verotussyistä tehtävän siirtohinnoittelun ja veropakolaisuuden muodossa sekä monenlaisia verolainsäädäntöön liittyviä kysymyksiä,
- G. ottaa huomioon, että kilpailun vääristyminen on estettävä ja sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan on luotava tasavertaiset edellytykset yrityksille,
- H. ottaa huomioon, että yhtiöverotukseen sisämarkkinoilla liittyvä ongelma on keskeisen tärkeä myös oikeudelliselta kannalta, kuten kyseisiä asioita koskevien riita-asioiden ja oikeudenkäyntien kasvava määrä osoittaa, ja ottaa huomioon, että jäsenvaltioiden yhtiöverotuslainsäädäntöön liittyvissä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomioissa on aina vahvistettu syrjintä- ja rajoittamiskielto, ja ottaa lisäksi huomioon tarpeen puuttua joihinkin epävarmuustekijöihin, jotka johtuvat siitä, että yhteistä yhtenäistettyä yhtiöveropohjaa (joka mahdollisesti otetaan tulevaisuudessa käyttöön tiivistetyn yhteistyön puitteissa) sovelletaan yrityksiin ja sivutoimipaikkoihin, jotka toimivat maissa, jotka eivät halua ottaa käyttöön yhteistä yhtenäistettyä yhtiöveropohjaa,
- I. ottaa huomioon, että komission yhteisen yhtenäistetyn yhtiöveropohjan käyttöönottoa koskien omaksuma lähestymistapa on täysin tasapainoinen ja tarjoaa mitä sopivimman ratkaisun suuryrityksille ja sen on oltava ensisijaisesti täytäntöön pantava toimi yhtiöverotuksen alalla Euroopassa; katsoo, että pieniin ja keskisuuriin yrityksiin sovellettava kotivaltiossa tapahtuva verotus voi yksinkertaistaa asioita yrittäjän kannalta edellyttäen, että jäsenvaltiot tekevät tarvittavat kahden- ja monenväliset sopimukset myös epäoikeudenmukaisen verokilpailun välttämiseksi,
- J. ottaa huomioon, että yhteisen yhtenäistetyn veropohjan tarkoituksena olisi oltava yhteisen verotusmenetelmän luominen Euroopan tasolla niitä yrityksiä varten, joilla on rajat ylittävää toimintaa ja toimipaikka vähintään kahdessa jäsenvaltiossa, ja sen tavoitteena on oltava todellisten eurooppalaisten yhtenäismarkkinoiden yhteydessä tehokkaamman, avoimemman ja sijoitusten kannalta edullisemmän yhteisen verotusmenetelmän luominen,
- K. ottaa huomioon, että komission ehdotus, joka koskee kotivaltiooperusteiseen verotusjärjestelmään perustuvaa pilottihanketta, voisi olla realistinen ja tehokas väline noudattamiskustannusten alentamiseen ja pienten ja keskisuurten yritysten toiminnalle asetettujen verotuksellisten ja hallinnollisten esteiden vähentämiseen aloilla, joilla voimassa olevan verotuksen taso kyseisissä jäsenvaltioissa on vertailukelpoinen, ja että kyseinen järjestelmä merkitsee myös huomattavaa yksinkertaistamista, koska pienessä tai keskisuudessa yrityksessä yrittäjän täytyy tuntea vain kansallinen verolainsäädäntö ja soveltaa vain sitä voidakseen toimia koko sisämarkkinoilla,
- L. ottaa huomioon, että yhteisellä yhtenäistetyllä yhtiöveropohjalla ei ole merkitystä, ellei se ole tehokas, avoin ja kilpailukykyinen,
- 1. panee merkille, että sisämarkkinoilla toimivat eurooppalaiset yritykset kohtaavat verotuksellisia esteitä ja kaksinkertaiseen verotukseen ja kalliisiin

noudattamiskustannuksiin liittyviä ongelmia tehdessään sijoituksia ja toimiessaan jonkin toisen jäsenvaltion sisällä;

2. katsoo, että nykyiset epäselvyydet todellisesta verotasosta sekä suuntaus kilpailla veroasteella voivat laskea verotuloja, joten muihin verotuskeinoihin kohdistuva paine lisääntyy;
3. korostaa, että Euroopan unionissa rajat ylittävää toimintaa harjoittaviin yrityksiin sovellettavista hyvin erilaisista kansallisista yhtiöveropohjista johtuvat esteet vaikuttavat kielteisesti talouskasvuun ja yritysten kilpailukykyyn sekä sisämarkkinoilla että kansainvälisillä markkinoilla;
4. toistaa, että jäsenvaltioiden läheisempi yhteistyö yhtiöveropohjan alalla on välttämätöntä erityisesti seuraaviin ongelmiin liittyvien verotuksellisten esteiden poistamiseksi:
 - rajat ylittävä voittojen ja tappioiden korvaaminen,
 - siirtohintojen määrittäminen verotusta varten,
 - fuusiot ja yritysostot,
 - rajat ylittävät uudelleenjärjestelyt sekä osinkojen maksaminen eri jäsenvaltioissa sijaitsevien lähiyhtiöiden välillä;
5. korostaa, että sisämarkkinoilla toimivien yritysten yhtiöveropohjaa on tarpeen uudistaa uuden Lissabonin strategian edistämiseksi, jotta varmistetaan yritysten yhdenvertainen kohtelu, hallinnon yksinkertaistaminen ja kulujen vähentäminen ja edistetään suurempia sijoituksia, yritysten kilpailukykyä, kasvua ja työpaikkojen luomista;
6. pitää myönteisinä komission uusia ehdotuksia, jotka koskevat unionin tasolla toteutettavaa yhteistä yhtenäistettyä yhtiöveropohjaa suuryrityksiä varten sekä kotivaltiossa tapahtuvan verotuksen kokeellista soveltamista pk-yrityksiin, ja panee merkille myös yhteistä yhtenäistettyä yhtiöveropohjaa käsittelevän työryhmän perustamisen;
7. on pahoillaan, että jotkut jäsenvaltiot vastustavat edelleen laajempaa yhteistyötä verotuksen alalla erityisesti yhtiöverotuksen tapauksessa, ottaen huomioon, että jäsenvaltioiden välinen yhtiöverotuksen alan koordinointi on yksi integroituihin suuntaviivoihin sisältyvistä välineistä uuden Lissabonin strategian toteuttamiseksi;

Unionin tasolla toteutettava yhteinen yhtenäistetty yhtiöveropohja

8. korostaa, että on tarpeen hyväksyä yhteinen yhtenäistetty veropohja, joka vastaa vaatimuksia sisämarkkinoiden laajemmasta yhdentymisestä; kannattaa komission ehdotusta ja on vakuuttunut siitä, että yhteisen yhtenäistetyn yhtiöveropohjan käyttöönotto niiden yhtiöiden tapauksessa, jotka ovat asettautuneet vähintään kahteen jäsenvaltioon – jonka avulla verotettava tulo voidaan määritellä yhteisten, unionin tasolla vahvistettujen sääntöjen perusteella, joita sovelletaan vain yhtiöihin – on paras ratkaisu yritysten rajat ylittävien toimintojen tiellä olevien verotuksellisten esteiden tehokkaaksi torjumiseksi;
9. toteaa, ettei yhteisen yhtenäistetyn yritysveropohjan käyttöönotto vaaranna millään tavalla

jäsenvaltioiden perustavanlaatuisia etuoikeuksia verotuksen alalla eikä varsinkaan niiden oikeutta määrätä kansallisen yhtiöveron määrää; katsoo kuitenkin, että yritysveropohjan yhdenmukaistaminen luo olosuhteet avoimemmalle julkiselle ja verotusta koskevalle politiikalle, joiden yhteydessä pääomaa voidaan sijoittaa parhaalla mahdollisella tavalla ja edistää näin Lissabonin tavoitteiden saavuttamista;

10. toistaa, että yhteisen yhtenäistetyn veropohjan luomisella unionin tasolla pyritään
 - poistamaan erilaisten kansallisten verotusjärjestelmien aiheuttamat esteet
 - hallinnon yksinkertaistamiseen ja byrokraattisten kulujen ja noudattamiskustannusten vähentämiseen
 - samanarvoisten edellytysten luomiseen ja useampiin jäsenvaltioihin asettautuneiden yritysten yhdenvertaiseen kohteluun
 - kaksinkertaiseen verotukseen ja veropakolaisuuteen liittyvän keinottelun torjumiseen;
11. katsoo, että paras tapa luoda yhteinen yhtenäistetty veropohja unionin tasolla on yhteisten normien määrittäminen sellaisen lainsäädännön avulla, joka perustuu kahteen keskeiseen ja samanaikaisesti huomioon otettavaan näkökohtaan, jotka ovat yhteisen yhtenäistetyn veropohjan luominen eurooppalaisten sääntöjen mukaan sekä sellaisen vakiinnuttamismenetelmän ja veropohjan jakoa koskevan menetelmän kehittäminen kyseisissä jäsenvaltioissa, joka antaisi yhtiöille mahdollisuuden kompensoida ja konsolidoida maailmanlaajuisesti voittoja ja tappioita koko Euroopan unionin tasolla;
12. katsoo, että yhteisen yhtenäistetyn yhtiöveropohjan käyttöönotto voisi olla mahdollista myös tehostetun yhteistyön järjestelmän avulla, jos jäsenvaltiot eivät pääse yksimieliseen sopimukseen; korostaa, että tehostetun yhteistyön järjestelmä – vaikka se onkin toiseksi paras vaihtoehto verrattuna jäsenvaltioiden yksimieliseen sopimukseen – mahdollistaa samanaikaisesti suurimmalle osalle Euroopan unionin maita, että ne voivat edetä yhtiöverotuksen yhteisten puitteiden alalla samalla, kun muilla jäsenvaltioilla on mahdollisuus liittyä siihen mukaan myöhemmässä vaiheessa;
13. kannattaa asteittaista lähestymistapaa, jossa otetaan aluksi käyttöön vapaaehtoinen yhteinen yhtenäistetty veropohja, joka soisi yrityksille mahdollisuuden valita jo olemassa olevien kansallisten veropohjien ja unionin tason veropohjan välillä, minkä jälkeen tehtäisiin väliarviointi sen selvittämiseksi, onko mahdollista siirtyä pakolliseen yhteiseen yhtenäistettyyn veropohjaan;
14. katsoo, että Euroopan unionin lainsäädännössä yhteisen yhtenäistetyn veropohjan käyttöönottamiseksi pitäisi kuitenkin määritellä
 - yhteiset viiteverotuseriaatteet unionin tasolla
 - kaikki yhteisen eurooppalaisen veropohjan määrittämiseksi tarvittavat säännöt ja mekanismit
 - yhtiöryhmien konsolidoinnin täytäntöönpanoa koskevat säännöt
 - yhtiöiden oikeudellisen ja verotuksellisen kirjanpidon välinen yhteys eli

kirjanpitoperiaatteet, jotka vaikuttavat verotettavan tulon määrittelyyn verotusta varten

- kyseessä olevien avoimuusperiaatetta ja hyvän hallinnon periaatetta noudattavien jäsenvaltioiden yhtiöryhmien valitsema yhteisestä yhtenäistetyistä veropohjasta saatujen verotulojen jakomekanismi;
15. kannustaa jäsenvaltioita tiivistämään yhteistyötään verotusasioissa, ja tunnustaa, että jäsenvaltioiden laillisten taloudellisten etujen ja erityisesti mahdollisuuden kerätä veroja tasapuolisen, avoimen, suhteellisen ja hyväksytyin jakomekanismin avulla riittävä turvaaminen on tärkeä päämäärä;
16. pyytää komissiota arvioimaan vaikutuksista tehdyn tutkimuksen jälkeen tarkemmin mahdollisuutta soveltaa eurooppayhtiön sääntöihin yhteiseen yhtenäistettyyn veropohjaan perustuvaa verotusjärjestelmää;
17. vaatii komissiota, jäsenvaltioita sekä yhteistä yhtenäistettyä yhtiöveropohjaa käsittelevää työryhmää varmistamaan, että teknisen ja poliittisen sopimuksen aikaansaamiseksi yhteisen yhtenäistetyin yhtiöveropohjan käyttöönottamiseksi tarvittava aikataulu on sitova, jotta komissio voi antaa lainsäädäntöehdotuksen vuoteen 2007 mennessä;

Pk-yrityksiin sovellettava kotivaltiossa tapahtuva verotus

18. panee merkille, etteivät pk-yritykset pysty hyödyntämään sisämarkkinoita täydesti ja että niiden kasvupotentiaali, mitä tulee markkinoihin, rajat ylittäviin toimintoihin ja niiden kykyyn asettautua muihin jäsenvaltioihin, kohtaa esteitä, jotka johtuvat hallinnon monimutkaisuudesta ja erilaisten kansallisten verotusjärjestelmien kalliista noudattamiskustannuksista, joilla on suhteellisesti suurempi vaikutus pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kuin suuryrityksiin;
19. katsoo, että kotivaltiossa tapahtuva verotus saattaisi merkitä huomattavaa helpotusta pienten ja keskisuurten yritysten rajat ylittäville toiminnoille, sillä se edellyttää jäsenvaltioiden kahden- tai monenvälisiä sopimuksia, joissa sovitaan kaikista teknisistä seikoista ja luodaan järjestely verotulojen jakamiseksi asiaan liittyvien eri kansallisten verohallintojen välillä haitallisen verokilpailun välttämiseksi; kannattaa komission ehdotusta, joka koskee kyseiseen järjestelmään perustuvaa pilottihanketta, jonka johdosta pienet ja keskisuuret yritykset voivat laskea emoyhtiön ja kaikkien muihin jäsenvaltioihin asettautuneiden ja hankkeeseen osallistuvien sivukonttoreiden ja tytäryhtiöiden verotettavan tulon soveltamalla niiden kotivaltiossa voimassa olevia verotussääntöjä;
20. korostaa, että uudessa Lissabonin strategiassa ja innovaatioita ja kilpailukykyä koskevassa puiteohjelmassa (2007–2013) pienten ja keskisuurten yritysten tukeminen on ensiarvoisen tärkeä tavoite, ja on vakuuttunut siitä, että pilottihankkeella voi olla myönteisiä vaikutuksia pienten ja keskisuurten yritysten säilymiseen ja niiden kilpailukykyyn unionin tasolla ja kansainvälisesti;
21. pahoittelee sitä, etteivät jäsenvaltiot osoita asianmukaista kiinnostusta ja sitoutumista niiden verotuksellisten esteiden poistamiseen, jotka haittaavat pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa, ja etteivät ne yritä lainkaan panna täytäntöön komission ehdottamaa

pilottihanketta; kehottaa jäsenvaltioita ja erityisesti niitä, joilla on taloudellisesti yhdentyneitä rajat ylittäviä alueita, liittymään pilottihankkeeseen ja siten tarjoamaan arvokkaita ja hyödyllisiä kokemuksia;

22. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

PERUSTELUT

I. Tämänhetkinen tilanne – kannustin muutokseen

Komissio esitteli lokakuussa 2001 uuden suunnitelman sisämarkkinoista, joilla ei ole veroesteitä¹, ottaen huomioon, että Euroopan unionin yhtiöverotuksen uudistaminen on ensiarvoisen tärkeää Lissabonin tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteisössä veropolitiikan on tuettava ja vahvistettava unionin muiden politiikkojen tavoitteita, ja yhtiöverotuksella pitäisi olla merkittävä rooli näiden tavoitteiden saavuttamisessa ja tasavertaisten toimintaedellytysten luomisessa Euroopan unionissa toimiville yrityksille.

Yhtiöverotusta sisämarkkinoilla koskeva selvitys osoittaa, että yhtiöverotuksen nykyinen soveltaminen luo tehottomuutta ja estää toimijoita saamasta täyttä hyötyä toiminnastaan. Kansallisten verosäännösten eroavuudet aiheuttavat esteitä rajat ylittävälle taloudelliselle toiminnalle erityisesti kalliiden noudattamiskustannusten, siirtohinnoitteluongelmien, suosituimmuuskohtelun, rajat ylittävien uudelleenjärjestelyjen ja monien kaksoisverotustapausten vuoksi. Tästä kaikesta aiheutuu menetyksiä Euroopan unionin sosiaaliturvajärjestelmälle sekä haittaa unioni kilpailukyvyille, mikä on vastoin Lissabonin tavoitteita.

Tiedonannosta käy ilmi, että tosiasiallisten maakohtaisesti kotimaisiin sijoituksiin kohdistuvien yhtiöverokantojen vaihteluväli on marginaalisten investointien osalta noin 37 prosenttiyksikköä ja noin 30 prosenttiyksikköä tuottavampien investointien kohdalla. Vaikka eroavuudet maiden välillä ovat pienemmät tosiasiallisilla luvuilla mitattaessa, näillä eroavuuksilla on huomattava vaikutus taloudellisen toiminnan sijoittumiseen. Ne edistävät osaltaan kilpailukykyä Euroopan unionissa, mutta ne saattavat kuitenkin aiheuttaa ei-toivotun kilpailun alhaisimmasta verotustasosta.

Sähköisen kaupankäynnin kasvu, taloudellisten tekijöiden lisääntyvä liikkuvuus (kansainvälisten yhteensulautumien ja yritysostojen aalto) sekä ei-verotuksellisten taloudellisten, teknologisten ja institutionaalisten rajat ylittävän kaupan esteiden madaltamiseen kohdistuva kasvava paine tekevät yhtiöveropohjan määrittelyn ja turvaamisen huomattavasti vaikeammaksi.

Euroopan unionin yhtiöverotuksen mukauttamiseksi uusiin taloudellisiin puitteisiin ja tehokkaampien ja verotuksellisista esteistä vapaiden sisämarkkinoiden aikaansaamiseksi komissio vahvistaa, että yhteisen yhtenäistetyn yhtiöveropohjan käyttöönotto yritysten unionin laajuisia toimintoja silmällä pitäen on paras ratkaisu, sillä se johtaisi tehokkuuden paranemiseen, avoimuuteen ja yhtiöverotuksen yksinkertaistumiseen. Yhteisen yhtenäistetyn yhtiöveropohjan myötä otetaan käyttöön asianmukainen jakomekanismi, joka kehitetään yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ja jolla määritellään edelleen sovellettava kansallinen yhtiöverotustaso.

Komissio esitteli marraskuussa 2003 seurantatiedonannon², jossa arvioitiin yhteisen yhtenäistetyn yhtiöveropohjan kehittämisen etenemistä ja esitettiin uusi

¹ KOM(2001)0582.

² KOM(2003)0726.

pilottijärjestelmäehdotus verotuksen ja pienten ja keskisuurten yritysten alalla. Kyseiset kaksi hanketta täydentävät toisiaan, eivätkä ne mene päällekkäin tai ole ristiriidassa toistensa kanssa. Ensiksi mainittu tarjoaa lyhyellä aikavälillä apua pienille ja keskisuurille yrityksille, kun taas jälkimmäinen edistää yhtiöverotusta sisämarkkinoilla.

Komissio julkisti heinäkuussa 2004 kaksi epävirallista asiakirjaa, jotka se esitteli 10.–11. syyskuuta 2004 pidetylle epäviralliselle Ecofin-neuvoston kokoukselle ja jotka koskivat yhteistä yhtenäistettyä yhtiöveropohjaa ja pieniin ja keskisuriin yrityksiin sovellettavaa kotivaltiossa tapahtuvaa verotusta. Scheveningenin epävirallisessa Ecofin-neuvoston kokouksessa päätettiin yhteistä yhtenäistettyä yhtiöveropohjaa käsittelevän työryhmän perustamisesta yhteistä yhtenäistettyä yhtiöveropohjaa koskevan teknisen määritelmän laatimiseksi ja avun tarjoamiseksi komissiolle.

II. Komission ehdotus

a) Yhteinen yhtenäistetty yhtiöveropohja

Ottaen huomioon talouden tämänhetkisen kehityksen Euroopan unionissa sekä muualla maailmassa sekä yhtiöverojärjestelmien vaikutuksen merkityksen taloudelliselle toiminnalle, meidän on tarpeen käsitellä kyseistä aihetta talouden tehokkuuden kannalta, jolloin sisämarkkinoilla tapahtuvan yhtiöverotuksen pitäisi edistää Euroopan unionin yritysten kansainvälistyä kilpailukykyä Lissabonin strategian tavoitteiden mukaisesti, varmistaa, että verotukselliset näkökohdat vääristävät mahdollisimman vähän toimijoiden taloudellisia päätöksiä, välttää tarpeettomia tai tarpeettoman kalliita noudattamiskustannuksia ja rajat ylittävään taloudelliseen toimintaan kohdistuvia verotuksellisia esteitä, luoda tasavertaiset toimintaedellytykset kaikille sisämarkkinoilla toimiville yhtiöille, edistää investointeja, olla rajoittamatta yleisen verokilpailun mahdollisuutta torjuen kuitenkin samalla sen kaikkia haitallisia tai taloudellisesti epäsuotuisia muotoja. Kaikkien edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi yhteisen yhtenäistetyt yhtiöveropohjan käyttöönotto Euroopan unionissa on paras ratkaisu.

Yhteinen yhtenäistetty yhtiöveropohja tarjoaisi sellaisille yhtiöille, jotka ovat asettautuneet vähintään kahteen jäsenvaltioon, mahdollisuuden laskea verotettava konserniverotustulonsa yksien sääntöjen perusteella, jotka olisivat Euroopan unionin uuden veropohjan säännöt. Säännöt olisivat riippumattomia kansallisista yhtiöverolaeista (samanaikaisesti voimassaolevat järjestelmät), ja ne jaettaisiin yksittäisille jäsenvaltioille tietyn mallin mukaisesti. Jokainen maa soveltaisi sen jälkeen omaa yhtiöverotasoaan omaan osuuteensa veropohjasta. Jakomekanismi olisi pidettävä mahdollisimman selkeänä, jottei konsolidoiduista säännöksistä saatavia hyötyjä voisi nyhtää verotuksella takaisin. Asianmukaisen, suhteellisen ja reilun mallin kehittämisen jakomekanismeja varten pitäisi olla edelleen yksi asialistan tärkeimmistä kohdista.

Koska samojen verotussääntöjen noudattaminen joka jäsenvaltiossa ilman konsolidointia aiheuttaisi sen, että yhtiöt saisivat vähemmän voittoja (siirtohinnoittelun tapaiset kysymykset jäisivät edelleen auki), yhteisen verotuspohjan kehittämistä pitäisi näin ollen seurata kirjanpidon konsolidointimenetelmän kehittäminen, koska kansainväliset tilinpäätösstandardit eivät sovellu verotusasioihin (monet konsolidoidut tilit sisältävät tuloksia muista kuin Euroopan unionin tuista, ja tarkastus ei koskaan täytä kokonaan verotuspohjan vaatimuksia viimeaikaisesta kansallisten tilintarkastusstandardien standardisoinnista huolimatta), vaikka

IFRS-standardien (International Financial Reporting Standards) pakollinen käyttö konsolidoitujen tilien tapauksessa vuodesta 2005 alkaen (entiset kansainväliset tilinpäätösstandardit) voisi olla neutraali lähtökohta yhteisen verotuspohjan laadinnalle. Komissio pitäisi kuitenkin verospesifien menetelmien kehittämistä konsernien tilien konsolidointia varten parempana kuin IFRS-standardien käyttöä.

Vaikka uusi lähestymistapa johtaisikin nykyisen, erilliseen kirjanpitoon Euroopan unionissa tapahtuvien rajat ylittävien liiketoimien tapauksessa jonkin konsortion sisällä perustuvan järjestelmän purkamiseen, jolloin jäsenvaltioilla ei enää olisi tunnetta siitä, että ne voivat harjoittaa täyttä itsemääräämisoikeutta sen päättämisessä, mitä verotussääntöjä ne soveltavat, on tarpeen ottaa huomioon, että todellisuudessa niiden verotuspohjia koskevat päätökset ovat jo pitkään olleet toisistaan riippuvaisia. Näin ollen on tarpeen todeta selkeästi, että ajatuksessa yhteisen verotuspohjan kehittämistä on kyse pikemminkin tehokkaampien sääntöjen laatimisesta verotusta varten kuin verotustason alentamisesta millään tavalla. Verotustason pitäisi pysyä kunkin yksittäisen jäsenvaltion asiana, eikä tässä ole kyse yhteisen minimiyhtiöveron käyttöönotosta.

Parlamentaarista valvontaa on pohdittava sekä kansallisella että unionin tasolla tilintarkastuksen ja yhtiöverotuksen alalla. Koska kansainvälisten tilinpäätösstandardien/IFRS-standardien johtokunta on yksityinen elin, jokin muu keino voisi olla parempi parlamentaarisen valvonnan tehostamiseen kehitettäessä kirjanpitoa koskevia Euroopan unionin direktiivejä pidemmälle ulottumaan verotuksen alalle, kuin vain yksinkertaisesti kansainvälisten tilinpäätösstandardien/IFRS-standardien noudattaminen.

b) Pilottihanke: pieniin ja keskisuuriin yrityksiin sovellettava kotivaltiossa tapahtuva verotus¹ (2007–2011)

Eurooppalaiset pienet ja keskisuuret yritykset eivät hyödynnä sisämarkkinoita läheskään täysimittaisesti vielä yli kymmenen vuotta niiden perustamisen jälkeenkään. Verotus ja erityisesti noudattamiskustannukset ovat yksi tärkeimmistä syistä tähän kollektiiviseen epäonnistumiseen.

Taloudelliset tutkimukset osoittavat, että jonkin toisen jäsenvaltion verolainsäädännön noudattamisesta aiheutuvat kustannukset ovat huomattavasti ja suhteettomasti suuremmat pienten ja keskisuurten yritysten kuin suurempien yhtiöiden tapauksessa. Näin ollen ei ole mitenkään yllättävää, että pienet ja keskisuuret yritykset epäröivät perustaa toimipaikkoja ulkomaille myös silloin, kun se olisi muuten taloudellisesti järkevää.

Auttaakseen pieniä ja keskisuuria yrityksiä laajentamaan toimintaansa sisämarkkinoilla komissio aikoo antaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä varten suosituksen kotivaltiossa tapahtuvaa verotusta koskevasta pilottijärjestelmästä, joka perustuu ajatukseen vapaaehtoisesta vastavuoroisesta verotussääntöjen tunnustamisesta. Kyseisen suosituksen pohjalta jäsenvaltiot voivat tehdä monenvälisiä tai kahdenvälisiä sopimuksia. Ehdotuksesta ei seuraa minkäänlaista verotuksen yhdenmukaistamista.

Komission suosituksessa ehdotetaan hankkeeseen osallistuvien jäsenvaltioiden pienyrityksille niiden verotettavan tulon (veropohja) laskemista niiden kotivaltion (eli valtion, jossa

¹ Suositus 2003/361/EY.

emoyhtiön pääpaikka sijaitsee) sääntöjen perusteella. Verotettava tulo jaetaan kaikkien niiden jäsenvaltioiden kesken, joissa yhtiöllä on liiketoimintaa, suhteessa sen palkkakustannuksiin ja/tai liikevaihtoon kussakin maassa. Tätä osuutta verotetaan kunkin valtion oman yhtiöverotason mukaan. Näin ollen jäsenvaltioiden itsemääräämisoikeuden menettäminen jäisi rajalliseksi ja edellyttäisi van suhteellisen pieniä ponnistuksia.

Aloite on rajattu ajallisesti ja mitä tulee sen tavoitteeseen mukaan luettuna ainoastaan yhtiövero. Siihen ei sisälly aloja, joita koskevat erityiset verotussäännöt (rahoituspalvelut, öljy ja kaasu, laivaliikenne ja maataloustoiminta).

Kotivaltiossa tapahtuvaan verotukseen perustuvan järjestelmän odotetaan nostavan esiin pienten ja keskisuurten yritysten kohtaamia erityisiä ongelmia verotukseen liittyvien velvoitteiden tapauksessa, jotka haittaavat niitä eniten niiden rajat yrittävässä liiketoiminnassa, sekä luotaavan mahdollisia hyötyjä, joita voidaan saavuttaa pikemminkin hankkeen avulla kuin rukkaamalla pysyvästi nykyisiä verotuskäytäntöjä.

III. Verokilpailu vastaan konsolidointi

Väite, jonka mukaan verokilpailu voi olla haitallista, on kiistanalainen. Vaikka monet taloustieteilijät pitävätkin verokilpailua harmittomana, empiirinen todistusaineisto kilpailusta alhaisimmasta verotustasosta on rajallisesti todisteita. Viimeksi mainittu mainitaan myös Benedetto Dell Vedovan mietinnössä¹, jonka mukaan verotusjärjestelmien välisestä kilpailusta huolimatta ei ole mitään todisteita kilpailusta alhaisimmasta verotustasosta, ja verotulot ovat kasvaneet tasaisesti.

OECD:n vuonna 1998 julkaisemaan raporttiin haitallisesta verokilpailusta, joka on globalisaation sivutuote ja joka voi johtaa mahdollisiin vääristymiin kauppaa- ja investointimalleissa, sisältyy ristiriitaisia tietoja. Kyseisten käytäntöjen yleistymisen olisi omiaan murentamaan muiden maiden kansallista veropohjaa sekä haittaamaan niiden verotulojen uudelleenjakoon liittyviä tavoitteita. Yksinkertaisen heijastusvaikutuksen johdosta maat voivat joutua muuttamaan veropohjiaan.

IV. Eurooppayhtiö

Lähes 40 vuotta jatkuneen keskustelun jälkeen Euroopan unioni on viimein hyväksynyt eurooppayhtiön säännöt, jotka ovat vaihtoehtoinen ratkaisu sellaisille useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa toimiville yhtiöille ja jotka tarjoavat niille mahdollisuuden asettautua yhtenä eurooppalaisena yhtiönä. Vaikka eurooppayhtiö onkin suuri saavutus, edistyksen puuttuminen verotuksen alalla saattaa vaarantaa sen aseman, sillä yhtiöverotuksen ollessa kyseessä eurooppayhtiötä kohdellaan kuten monikansallista yhtiötä, ja näin ollen siihen sovelletaan kansallisen lainsäädännön verotusjärjestelmää, jota sovelletaan itse yritykseen ja sen tytäryhtiöihin. Uusi yhtiömuoto on näin ollen vaarassa tulla alikäytetyksi, koska eurooppalainen verotusjärjestelmä ei sovi yhteen sen eurooppalaisen yhtiömuodon kanssa. Tämä taas voi johtaa tilanteeseen, jossa ilman asianmukaista verotuskohtelua, kuten yhteisen yhtenäistetyn yhtiöveropohjan soveltamista, useimmat yhtiöt eivät todennäköisesti näkisi mitään hyötyä siinä, että ne käyttäisivät tätä uutta oikeudellista keinoa. Näin ollen

¹ KOM(2001)0260 – C5-0597/2001 – 2001/2248(COS).

eurooppayhtiön säännöt eivät paljonkaan muuta rajat ylittävää liiketoimintaa Euroopan unionissa, ellei siihen liitetä yhtiöverotuksen alan toimia.

V. Palveludirektiivi

Verotuksen kannalta keskeisiä säännöksiä, vaikkakin epäsuoria, on myös palveludirektiiviä koskevan komission ehdotuksen kolmessa artiklassa, jotka kattavat palveluntarjoajien syrjimättömyyskäytännöt myös verosyrjintä mukaan luettuna. Tarkemmin ottaen kyseisillä artikloilla pyritään takaamaan palvelujen vapaa liikkuvuus viitaten toisaalta kiellettyihin vaatimuksiin, jotka koskevat palveluntarjoajien asettautumisvapautta, jota sellainen jäsenvaltio ei voi asettaa, jossa jokin palveluntarjoaja haluaa aloittaa toiminnan. Toisaalta taas ne keskittyvät syrjiviin vaatimuksiin, joita ei voida asettaa palvelujen vastaanottajille (kuten verovähennyskelpoisuus). Ne koskevat myös kahden ulkomailla toimivien yritysten oikeudellisen muodon välistä eroa, ulkomaisia tytäryhtiöitä ja sivukonttoreita, joita saatetaan pitää esteenä asettautumisen vapaudelle, koska kyseinen ero rajoittaa vapautta valita ulkomaantoimintojen erilaisten oikeudellisten rakenteiden välillä.

Tästä näkökulmasta tarkasteltuna yhteisen yhtenäistetyin yhtiöveropohjan käyttöönotto mitä todennäköisimmin helpottaisi sisämarkkinoiden toteuttamista ja olisi perustamissopimuksen 94 artiklan mukainen, jossa määrätään jäsenvaltioiden sellaisten verolakien lähentämisestä, jotka vaikuttavat yhteismarkkinoiden toimintaan (tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus).

ASIAN KÄSITTELY

Otsikko	Yritysverotus Euroopan unionissa: yhteinen yhtenäistetty yhtiöveropohja		
Menettelynumero	2005/2120(INI)		
Työjärjestyksen artikla	45 art.		
Asiasta vastaava valiokunta Luvasta ilmoitettu istunnossa (pvä)	ECON 4.7.2005		
Valiokunnat, joilta on pyydetty lausunto Ilmoitettu istunnossa (pvä)			
Valiokunnat, jotka eivät antaneet lausuntoa Päätös tehty (pvä)			
Tehostettu yhteistyö Ilmoitettu istunnossa (pvä)			
Mietintöön sisältyvät päätöslauselmaesitykset			
Esittelijä(t) Nimitetty (pvä)	Pier Luigi Bersani 23.9.2004		
Alkuperäinen esittelijä			
Valiokuntakäsittely	29.3.2005	5.10.2005	21.11.2005
Hyväksytty (pvä)	29.11.2005		
Lopullisen äänestyksen tulos	puolesta:	33	
	vastaan:	5	
	tyhjää:	4	
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Zsolt László Becsey, Pervenche Berès, Pier Luigi Bersani, Sharon Margaret Bowles, Udo Bullmann, Ieke van den Burg, Jan Christian Ehler, Jonathan Evans, Elisa Ferreira, José Manuel García-Margallo y Marfil, Jean-Paul Gauzès, Gunnar Hökmark, Karsten Friedrich Hoppenstedt, Ian Hudghton, Sophia in 't Veld, Piia-Noora Kauppi, Wolf Klinz, Guntars Krasts, Astrid Lulling, Gay Mitchell, Cristobal Montoro Romero, John Purvis, Alexander Radwan, Bernhard Rapkay, Dariusz Rosati, Eoin Ryan, Antolín Sánchez Presedo, Manuel António dos Santos, Peter Skinner, Margarita Starkevičiūtė, Ivo Strejček, Thomas Wise		
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Mia De Vits, Harald Ettl, Ján Hudacký, Werner Langen, Thomas Mann, Tobias Pflüger, Andreas Schwab, Corien Wortmann-Kool		
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (178 art. 2 kohta)	Holger Kraemer, Martine Roure		
Jätetty käsiteltäväksi (pvä) – A6	1.12.2005	A6-0386/2005	